

3. רכבת ישראל

פעולות הביקורת

א. פעולת הביקורת התרכזת בעיקר בתחומים הבאים: -

(1) מערכת החשבונות הראשיים וביקורות פתע על הקופה הראשית ועל קופת דמי המחזור.

(2) סדרי התנועה וביקורות פתע על הקופות בתחנות הרכבת.

(3) ביקורת על המחסנים.

דין וחשבון מקיף על בעיות הרכבת ופעולותיה הוגש למשרד התחבורה ביום 2.2.51, אולם לא נתקיים דיון על ההערות וההמלצות, שנכללו בדו"ח הזה.

להלן אי אלה מספרים על פעולות הרכבת בשנת 1950/51

בהשוואה לשנה הקודמת:

<u>1950/51</u>	<u>1949/50</u>	
82,843,382	39,881,389	חובלת משאות טון-קילומטר
1,556,987	1,008,282	מספר הנוסעים
1,544,827	744,099	קטר-קילומטרים
1,260,855- ל"י	692,085- ל"י	הכנסה שנתית
1,650,457- "	791,243- "	הוצאה שנתית (בלי השקעות)

ב. עדיין לא נתקבלו תשובות על הערותינו על הליקויים, שנכללו בדו"ח מס. 1, חלק ב', פרק שלישי, ושברובם הגדול עדיין לא תוקנו; לפיכך יש לראות בפרק זה כעין המשך לאמור על הרכבת בדיון וחשבון השנתי הקודם.

ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי

א. הנהלת החשבונות.

ספרי הנהלת החשבונות לא התנחלו בשיטה אחידה. החוצאות עברו לעתים קרובות על מסגרת התקציב. חמבדק הפנימי על החוצאות לא היה מספיק (ראה דו"ח שנתי מס. 1, חלק ב', פרק ג', עמוד 78).

ב. מיון החוצאות.

במקרים רבים נזקפו החוצאות לסעיפי תקציב בלתי מתאימים; למשל, החוצאות על עבודה זמנית ב-6 סעיפי בדק של מחלקת ההנדסה בסך -46,527 ל"י, המתיחסות לסעיף תקציבי "עבודות ארעיות", נזקפו לסעיף תקציבי המיועד למשכורות העובדים הקבועים. הוסבר לנו, שהדבר נגרם על ידי האיחור, שחל בקבלת התקציב המאושר.

ג. זקיפת ערך חומרי אריזה לחשבונות הסחורות.

חומרי אריזה, כגון שקי מלט וקרטונים לאלקטרודים, המתקבלים מספקים תמורת פקדון, יש לרשום בחשבון מיוחד לחומרי אריזה (חו"ז), ולא בחשבון הסחורה כהוצאה. יש לדאוג גם להחזרת חומרי האריזה לספקים תמורת הפקדון.

פגיעות בחוק

א. עבודות השקעה - התקנות בתחנת לוד.

(1) בהתאם לפרטי תקציב הפיתוח לשנת 1950/51 הוקצב סך -50,000 ל"י לבנין תחנות ביניים חדשות בטול-כרם ובטנטורה. בנייתן של תחנות אלה עלתה עד יום 31.3.51 בסך -37,257 ל"י. בחלק מן העודף בסך -11,380 ל"י, השתמשה הנהלת הרכבת להתקנת שני עקלתונים בתחנת לוד - עבודה שבשבילה לא נקבע כל תקציב; הפקודה לביצוע העבודה הזאת ניתנה, לדברי

הנהלת הרכבת, בעל פה על ידי משרד התחבורה.

(2) כן הוחל בביצוע בניית השלוחה לבית חרושת בדרום בלי תקציב לכיסוי חלקה של הרכבת (50%). הוצאותיה של עבודה זו עלו עד סוף מארס 1951 ל-52,537 ל"י. האי-שור הושג רק על ידי הכללת עבודה זו בתקציב הפתוח אפריל - ספטמבר 1951. החוראות לביצוע עבודה זו ניתנו גם כן בעל פה.

החסבר, שהעבודות בוצעו על פי חוראות בעל פה של משרד התחבורה, אינו מניח את הדעת, הואיל ועבודות הון צריך שתהיינה מאושרות מראש כחלק אינטגרלי מתקציב הפיתוח.

בניית שלוחה למפעל אחד בצריפין נזקפה על חשבון סעיף תקציבי בלתי מתאים - על עבודות גמר גשר נעמן, מסילת חדרה - לוד וכו'.

ב. הוצאות מעל התקציב.

התקציב, שאושר על ידי הכנסת להוצאות רגילות של הרכבת בשנת 1950/51, מסתכם בסך -1,562,000 ל"י. למעשה הוצא סכום של 1,650,456.835 ל"י; הנהלת הרכבת עברה אפוא על תקציבה בסך 88,456.835 ל"י.

לפי הדו"ח השנתי, שהוצא על ידי הנהלת הרכבת, חרגה הרכבת מתקציבה בתשעה סעיפי עזר, ובסך הכל ב-193,415.611 ל"י. לעומת זאת היתה החוצאה ב-14 סעיפי עזר תקציביים למשה ממח שנקבע בתקציב, והחסכון שנגרם באופן כזה הסתכם בסך 104,958.776 ל"י. יוצא שהנהלת הרכבת עברה על תקציבה בסך 88,456.835 ל"י.

ג. עבודות השקעה - בתחנת תל אביב.

על חשבון התקציב הרגיל שולם סך 1,597.014 ל"י כהוצאות הכרוכות בביצוע שינויים במסילות בתחנת תל אביב הישנה בלי אישור בכתב ממשרד התחבורה. האישור על הכללת העבודה בתקציב הפיתוח נתקבל רק ביום 4.11.51, ואי אפשר היה לתקן את החיוב הנ"ל מחמת סגירת החשבונות הרכבת.

ד. ניהול חשבונות אישיים של עובדי הרכבת.

בהתאם לחוזר האוצר (מס. 42/48 מיום 26.10.48) הוטל על היחידות האדמיניסטרטיביות לנהל את החשבונות האישיים של העובדים. הואיל וברכבת לא התנהלו חשבונות אישיים, פנינו להנהלת הרכבת ביום 24.8.50 והוסבר לנו, שהמחסור בכוח אדם במחלקת החשבונות מנע את סידור החשבונות האישיים. החשבונות האלה לא סודרו אפוא עד היום, אם כי לרשות הנהלת החשבונות עומדות מכוונות מיון וחישוב.

פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון

א. הוצאות נסיעה.

הוצאות על נסיעות בינעירוניות של שני פקידים רכבת, שהתבססו על ציון מרחקים בלתי מדויקים או פרטים בלתי מספיקים, הועברו לתשלום בלי בדיקה מספקת. דרשנו את החזרת ההפרש.

ב. חותמות לקרונות.

במאי 1950 הזמינה הנהלת הרכבת מיליון חותמות לקרונות בסך 8,000 ל"י, בעוד שבמחסניה היה מלאי של 145,700 חותמות, שלפי הערכת הרכבת היה מספיק לתקופה של שנתיים.

הוסבר לנו, שהנהלת הרכבת לא ידעה בשעת ההזמנה על קיום המלאי הנ"ל. הזמנה זו הגדילה את המלאי עד כדי סיפוק התצרוכת לתקופה של למעלה מ-10 שנים.

ג. מסירת כלים לקבלנים.

בשני מקרים נמסרו כלי עבודה לקבלנים ללא ערובה ולא הוחזרו. במקרה אחד הצליחה הנהלת הרכבת לגבות את התמורה, במקרה השני הוחזר חלק מהכלים אחרי 16 חודשים, והנזק לא נוכח מהסכומים, שהגיעו לקבלן בעת סידור החשבון עמו. ההסבר היחידי שקיבלנוהו היה, שהכלים נמסרו לקבלן ע"י מהנדס רכבת, שבינתיים עזב את השירות.

ד. הצבת קרונות משא לסעינה.

בתחנות נמל חיפה ו"נשר" אינה נזהגת מחלקת התנועה לקבל מראש שפסי הזמנה מאת המובילים המזמינים קרונות לסעינה; דבר זה הוא בניגוד לתקנות, ועלול ליטול מהרכבת את הפיקוח על שהיית הקרונות בסעינה.

ה. ביצוע עבודות בלי אומדן.

נתקלנו במקרים רבים של ביצוע עבודות בלי אומדן, הן בעבודות המבוצעות בשביל הרכבת עצמה והן בשביל מזמיני חוץ. דרשנו קביעת אומדנים לפני התחלת העבודות.

מאזן רכבת ישראל

ליום 31 במארס 1951

בהעדר שיטה עקבית בהנהלת חשבונות הרכבת (כמו ביתר

מפעלי התחבורה כאמור לעיל), שאינם מתנהלים לא לפי שיטת המזומנים המקובלת באוצר, ולא לפי שיטה עסקית, אין המאזן משקף את מצב החשבונות של הרכבת לאשורו.

להלן ניתן המאזן הנ"ל בהשוואה ליום 31 במארס 1950:

31.3.51 ל"י	31.3.50 ל"י	א ק ט י ב
5,315.936	12,594.272	(1) במזומנים ובבנק
522,091.595	605,373.266	(2) סחורות במחסנים
205,561.516	244,479.937	(3) חייבים שונים
236,974.106	53,666.822	(4) חשבון האוצר - עו"ש
969,943.153 =====	916,114.297 =====	בסך הכל

		פ ס י ב
826,675.992	793,869.975	(5) חשבון האוצר (סחורות בלתי מוקצבות)
136,983.312	115,960.473	(6) זכאים
6,283.849	6,283.849	(7) רזרבה לחובות מסופקים
969,943.153 =====	916,114.297 =====	בסך הכל

הערות על המאזן ליום 31.3.51

א ק ט י ב

(2) סחורות במחסנים 522,091.595 ל"י

כמו בשנים הקודמות כן גם בשנת התקציב 1950/51 לא

היתה ספירת מלאי סחורות במחסנים ליום המאזן, דהיינו לא

הותאם המלאי, שנמצא במחסני הרכבת ביום המאזן אל המלאי
הרשום בחשבוניות המחסנים. גם מבדק פנימי על המלאי לא נערך
במשך התקופה הנסקרת.

הערנו על מצב זה בדו"ח מס. 1 (חלק ב', פרק ג',
עמודים 62 ו-68).

(3) חייבים שונים 205,561.516 ל"י

27,175.733	ל"י	(א) עובדי הרכבת
76,735.207	"	(ב) מחלקות ממשלתיות, צבא וכו'
86,373.577	"	(ג) חברות ולקוחות פרטיים
6,283.849	"	(ד) חובות מסופקים
8,993.150	"	(ה) מכתבי אשראי
205,561.516	ל"י	
=====		

בין החייבים בסעיף (ג) "חברות ולקוחות פרטיים" נכללה
יתרה מאז ראשית 1951 בסך 9,720.- ל"י, המגיעה ממפעל
בדרום כחלק בהוצאות על בניית שלוחה.

מקרה שני של השהייה בגביית החובות הוא חשבון של
חברה בסביבת ירושלים, המראה יתרה לחובה בסך 14,786.- ל"י
ליום 31.3.51, תמורת שירותים שניתנו מאז אוקטובר 1950.
בינתיים נגבו סכומים שונים על חשבון זה.

(2)(ה) מכתבי אשראי 8,993.150 ל"י.

סכום זה מהווה את הערך בל"י של מכתבי אשראי
(אקרדיטיבים) במטבע חוץ, שנתקבלו מאת הבנק הלאומי לישראל
לשם קניית סחורות בחוץ לארץ.

(4) חשבון האוצר עו"ש 236,974.106 ל"י.

חשבון זה חויב בעודף ההוצאות על ההכנסות ובסכומים,
שהוצאו להשקעות, וזוכה במפרעות, שניתנו על ידי האוצר, וכן
ביתרת הסילוקים הבין-מחלקתיים, שבוצעו באמצעות החשב הכללי.

ההכנסה וההוצאה מאז קום המדינה

שנת כספים	ס"ה ההכנסה	ס"ה ההוצאה	עודף ההוצאה על ההכנסה	פחות השקעות הכלולות בהוצאה	יתרת הגרעון לפי פנקסי הרכבת ל"ר
1948/49	195,003	401,357	206,354	5,053	201,301
1949/50	692,085	916,947	224,862	125,704	99,158
1950/51	1,260,856	1,789,012	528,156	138,555	389,601
ס"ה ליום 31.3.51	2,147,944	3,107,316	959,372	269,312	690,060
=====					

לפי העקרונות המקובלים במפעלים משקיים, מן הצורך היה להוסיף על הגרעון הנ"ל סעיפי רזרבה, כגון הפחתת ערך הרכוש או קרן חידושים וכן את התחייבויות לפיצויים לעובדים. הואיל והנהלת הרכבת לא כללה בתקציב הוצאותיה את הסעיפים הנ"ל, ולא ניהלה כל חישוב של הסכומים המיועדים לרזרבות האלה, אי אפשר לקבוע את שיעור הגרעון הממשי של הרכבת ליום 31.3.51.

ה ה כ נ ס ה

להלן פירוט ההכנסות בשנת הכספים 1950/51 בהשוואה

להכנסות שנת 1949/50: -

1950/51 ל"ר	1949/50 ל"ר	
295,671.554	155,694.563	(1) הובלת נוסעים
905,714.590	489,995.075	(2) הובלת משא
14,936.238	1,884.107	(3) מכירת חומרים
44,533.131	44,510.779	(4) שונות
1,260,855.513	692,084.524	סה"כ ההכנסה
=====	=====	

ה ה ו צ א ה

להלן ניתנים פרטי ההוצאות הרגילות, שהיו לרכבת בשנת

1950/51 בהשוואה לשנת 1949/50:

<u>1950/ 51</u> ל"י	<u>1949/50</u> ל"י	
430,426.914	218,889.168	(1) משכורת, שכר עבודה, מס- מקביל וקרן ביטוח, מפרעות על חשבון הדירוג
31,477.219	9,610.077	(2) נסיעות ואש"ל, החזקת מכוניות והובלה
33,025.665	16,849.274	(3) צרכי משרד, הדפסות, נייר, דואר, טלפון, מברקים ופרסומים
7,445.502	10,323.578	(4) החזקת הבית, נקיון, מאור, מים, הסקה, שכר דירה
6,650.224	6,669.842	(5) רכישת מכוניות, ציוד ואינונסטר שונה, החזקת רכוש
4,740.302	1,874.950	(6) הוצאות שונות, פגישות, כיבודים
36,080.878	11,587.984	(7) הוצאות כלליות
4,000.000	536.114	(8) הוצאות מיוחדות
989,962.021	484,214.766	(9) פעולות (מחלקות הנדסה ומכונאות)
1,543,808.725	760,555.753	סה"כ
106,648.110	30,687.505	הפרשים ע"ח הדירוג
1,650,456.835	791,243.258	סה"כ ההוצאה
=====		